

Over de vrije markt

Vakbondsbestuurder: De vrije markt is een vloek.

Ondernemer: Welnee, de vrije markt is een zegen.

Vbb.: Hoe kun je dat zeggen? Kijk eens om je heen! Multinationals maken de dienst uit en de gewone man en vrouw zijn daar de dupe van. De economie groeit en bloeit, maar de lonen stijgen nauwelijks.

Ond.: Maar de meeste mensen werken helemaal niet bij een multinational, maar in het midden- en kleinbedrijf.

Vbb.: Dat is wel zo, maar het zijn toch de grote bedrijven die de dienst uitmaken. Kijk maar naar de kledingbranche. Daar blijven de lonen het minimumloon volgen omdat de grote bedrijven anders hun loonkostensubsidies verliezen.

Ond.: Maar loonkostensubsidies hebben niets met de vrije markt te maken. Integendeel, die zijn daar juist mee in strijd! Zónder zulke subsidies zouden de lonen waarschijnlijk wél stijgen. Je zegt het eigenlijk zelf al. Heus, de vrije markt is zo gek nog niet.

Vbb.: Maar die loonkostensubsidies zijn weer nodig om mensen aan het werk te helpen die op die vrije arbeidsmarkt van jou geen baan kunnen vin-

den. Ouderen en gehandicapten bijvoorbeeld. De vrije markt maakt sterken sterker en zwakken zwakker, rijken rijker en armen armer!

Ond.: Nu ben je wel erg aan het somberen, hoor. Veruit de meeste mensen vinden wél een baan op eigen kracht. En kunnen ook weer van baan veranderen als ze dat willen. Zou jij liever zien dat we ons voor een baan moeten melden bij het arbeidsbureau, die álle beschikbare banen 'eerlijk' verdeelt?

Vbb.: Dat gaat misschien wat te ver, maar die vrije markt van jou is in elk geval níét eerlijk. Die werkt volkomen willekeurig.

Ond.: Willekeur, zeg je? Zonder aanzien des persoons, zou ik zeggen! De vrije markt maakt geen onderscheid. Wie ergens het meeste voor over heeft krijgt wat hij of zij graag wil hebben. Wie er minder voor over heeft moet een andere keuze maken. Dat kun je toch niet oneerlijk noemen?

Vbb.: Nee, dat is wel zo. Maar stel nou eens dat om een brood gaat. Is het dan eerlijk dat degene die het meeste voor dat brood kan betalen het brood krijgt en de ander niet?

Ond.: Zou het dan eerlijker zijn dat degene die het mínst voor het brood

kan betalen het krijgt? De vrije markt is niet eerlijk of oneerlijk, maar ordent en zorgt dat schaarste zichtbaar wordt in een hogere prijs. Daardoor kan er wat aan die schaarste gedaan worden. De bakker kan meer en misschien ook goedkopere broden gaan bakken, zodat iedereen die brood wil brood kan kopen.

Vbb.: Als de vrije markt écht zó zou werken zou ik er minder bezwaar tegen hebben. Maar de werkelijkheid is anders. Misschien is de vrije markt zélf niet eerlijk of oneerlijk, maar de gevolgen van de vrije markt zijn vaak wél oneerlijk.

Ond.: Dus eigenlijk hebben we geen discussie over de vrije markt, maar over wat eerlijk en oneerlijk is? Is het oneerlijk als je geen werk hebt en weinig geld hebt, waardoor je weinig kunt kopen? Dan zou het dus eerlijk zijn als je wel werk hebt en veel geld hebt, waardoor je veel kunt kopen.

Vbb.: De ongelijkheid is oneerlijk.

Ond.: Dus eigenlijk hebben we ook geen discussie over eerlijk en oneerlijk, maar over gelijkheid en ongelijkheid?

Vbb.: Ik denk dat je gelijk hebt en dat het daarover gaat. Laten we daar een volgende keer eens over doorpraten!